

Če se načela dunajskih punktacij izvedejo na slovanskem jugu, bodo tudi vsi slovenski poslanci radovoljno podpirali vlado. Nobeni narodnosti se pa s tem ne naredi nobena škoda, ker vsaki bi bil zagotovljen njen obstanek. Konec bi se naredil najhujšim narodnim bojem.

Češko državno vprašanje bi tudi zgubilo mnogo od svojega pomena. Čeh, kateri bi se čutil popolnoma ravnopravnega v Avstriji, bi toliko ne hrepenel po obnovljenji državnega prava. Če bi pa le nastopile za to ugodne razmere, bi se pa Nemci tudi toliko ne upirali, ko bi s Čehi v lepi spravi živeli. Le sedaj je zanje to pravo strašilo, ko se boje, da bi se Čehi potem ne maščevali za krivice, ki se jim sedaj gode.

Čas za tako politiko je pa precej ugoden. Moravski Nemci se ne kažejo več tako sovražne Čehom, kot so bili včasih, to se vidi tudi v moravskem deželnem zboru, posebno vedno bolj spoznavajo važnost češčine. Pred desetimi leti je jedva kak Nемец mislil na učenje češčine, letos so pa že sklenili, da bodi obvezna na realkah, za stran gimnazije se je pa sklenila resolucija v tem zmislu.

Liberalna stranka se pa tudi ne čuti več dovolj močno, da bi se mogla ustavljati nasprotnikom na vseh straneh, in je zatorej nekoliko voljnejša pogoditi se s Čehi.

Seveda prevelikega upanja še ne smemo gojiti, kajti v dunajskih vladnih krogih se še vedno ne morejo prav sprijazniti z mislijo, da Avstrija ni nemška država. Dokler pa tega ne bode, se pa notranje politične razmere avstrijske ne morejo izboljšati. Slovani bodo prisiljeni upirati se vsaki vladi, katera zmatra germanizacijo za svojo glavno nalogo. Brez Slovanov, ali celo proti Slovanom se pa dolgo ne bode dalo vladati, to je skusil Auersperg, za njim pa Taaffe in to bode skusil tudi Windischgrätz. Nobena koalicija ga ne bode rešila, pa tudi nobena volilna reforma. Vse kar se bode umetno zgradilo, bode se tudi kmalu razdrlo. Avstrijski Slovani so že toliko razviti in močni, da se preko njih ne more iti na dnevni red.

Politični pregled.

Razpust isterskega deželnega zbora. — Dunajski „Fremdenblatt“ je prinesel jako pomenljiv članek o razpustu isterskega deželnega zbora, kateri je nekoliko naperjen tudi proti koalicijski vladi. V tem članku pravi, da so se za italijanščino gojile velike simpatije pod avstrijskim dvoglavnim orlom, a to ne sme iti tako daleč, da bi se onemogočeval obstanek drugim narodnostim. Vladi bi morali dolžiti velike zamude, da se ni odločno uprla poskusom, Slované izriniti iz deželnega zbora, ali pa jim zamašiti usta. Celó v deželah, v katerih že dolgo se bijejo narodni boji, velja dvojezičnost v deželnem zboru, v Istri so pa hoteli podreti načelo strpljivosti, ki je duša avstrijski politiki. Vladi hoče v Istri pripomoči vladni avtoriteti in načelu strpljivosti do veljave. Italijanska večina je hotela Slované pripraviti ob vse pravice, če tudi so ravno tako pod varstvom cesarskega doma, kakor Italijani. — Vse prav lepo, a dobro bi pa bilo, da bi „Fremdenblatt“ pogledal tudi na Štajarsko in Koroško, kjer se dvojezičnost tudi ne spoštuje v deželnih zborih in kjer vlada tudi od strani Nemcev največja nestrpljivost. — Sicer pa razpust

isterskega deželnega zbora ne bode dosti koristil. Nekateri liberalni listi se že boje, da bodo Italijani zgubili pet mandatov na Slované. Potem bi imeli Slovani jeden glas večine. Da pa do tega ne pride, je pa že začel Rivaldini iskati posebne kandidate za take okraje, kateri bi ravno vladi ne delali ovir, a vendar nasprotovali Slovanom. Tako se imenuje znani vitez Schwarz. Tako se razmere v Istri ne bodo tako dosti izboljšale, za Istro pač tudi velja pregovor, da riba pri glavi smrdi in ta glava je pa v Trstu. Dokler se razmere pri vladi v Trstu ne premene, nimajo primorski Slovani ničesa dobrega pričakovati. — Sicer pa italijanska stranka preti z abstinenco, ako se ne bode oziralo na vse njene želje.

Tirolski deželni zbor. — Italijanski poslanci se še vedno kujajo. Ker jih v določenem času ni bilo v zbornico, zgubili so svoje mandate in bodo torej nove dopolnilne volitve. Najbrž pa te volitve stvari dosti ne premene. Voljeni bodo zopet prejšnji poslanci. Govorilo se je, da bode se letos sklepalo v deželnem zboru o tem, da se Italijanom dovolijo nekatere stvari, a kakor se kaže, je bilo to le govorenje. Morebiti se je pa poskušalo, kaj porečejo Italijani. Poslednji so dali po svojih glasilih odgovor, da se hočejo popolnoma odločiti od nemškega dela dežele. V to pa seveda večina ne more privoliti. — Sicer se pa v tem deželnem zboru tudi letos napravlja nov deželnobrambovski zakon. Mej večino in vlado se ne more doseči popolno sporazumljenje.

Češki deželni zbor je že v prvem branji odklonil mladočeški predlog, da naj se v srednje šole vpelje ruščina kot učni predmet. Za predlog glasovali so samo Mladočehi. Mi nismo kdo ve kako naudušeni za Rusijo, a reči pa moramo, da je tak strah pred ruščino popolnoma neopravičen. Če se v avstrijskih srednjih šolah lahko poučujejo francoščina, angleščina, italijanščina, ni najmanjšega povoda, da bi se o uvedanju ruščine niti govoriti ne smelo. Rusija dobiva v kulturnem in narodnogospodarskem oziru vedno večji pomen in bi nikakor ne bilo škodljivo, ako se nekoliko bolj seznanimo z njo. Za izdelke avstrijskih tovarn bode tudi treba iskati trgovišča na slovanskem vzhodu. Na politične razmere se v tacih stvareh ni ozirati, ker se močno preminjajo.

Rusija. Po nastopu novega ruskega carja Nikolaja II. pisalo se je prav mnogo o tem, kak prijatelj zapadne kulture je novi car in da bo brezdvomno po uzorci zapadnih držav uvel tudi v Rusiji konstitucijo. To seveda so pa v prvi vrsti trošili križem svet židi, ki upajo, da jim konstitucija donese dobiček in si torej žele, da bi se ista uvela. Pod sedanjo upravo cesarstva ni jim moč priti do nobene veljave in jim tudi nobeno gospodovanje dano. V konstitucionelni državi bi pa lahko prišli do vpliva in gospodovanja. Toda car je naredil minole dni prav odločen križ čez njihove račune. Ko so se mu poklonili odposlanci mest, plemstva in zemstev, da mu čestitajo k poroki, je v svojem nagovoru do njih izrecno povedal, da hoče, kakor njega pokojni oče, nepremično vzdrževati avtokratčno načelo.

Bolgarija. — Poroča se, da se knez Ferdinand zmirom bolj udaja vplivu Cankova. Cankov je postal prav priljubljena oseba in dela na to, da Rusijo zopet sprijazni z Bolgarijo. Knez je celo pripravljen odpovedati se kroni bolgarski, če se Rusija zaveže, da ga bo priznala, če ga sobranje zopet voli knezom. Stambulova vpliv pri vojski vedno pada. — Pri zadnjih dopolnilnih volitvah v sobranje pridobila je vlada od 20 mandatov 18. Stambulov, ki je tudi kandidoval je pal, znamenje, da nima več zaupanja pri narodu Cankov je tudi pal, a le z neznatno manjšino glasov. Karavelov je pa izvoljen.

Azija. — Z obravnavami glede sklenitve miru mej Kitajsko in Japonsko že zopet nič ni. Kitajski odposlanci, došli na Japonsko, niso imeli onih pooblastil, katere zahtevajo Japonci že ves čas najodločneje. Japonci namreč so pri volji spustiti se v pogajanja za mir z kitajskimi odposlanci, le če so ti pooblašteni definitivne mirovne predloge staviti, oziroma

definitivne mirovne pogoje vsprejeti. Ker v to kitajski odposlanci niso bili pooblašteni, vrnili so se zopet domov, ne da bi bili kaj opravili. Vojska trpela bude torej še dalje.

Obrtnija.

Naprava nekaterih anilinskih lakov.

Anilinski laki so jako porabni za razne namene, ker se dajo napraviti v najrazličnejših in najfinejših barvah. Njih barve so navadno jako žive. Za napravo teh lakov rabiti se pa morajo le čiste snovi. Ako rabimo nečiste snovi, dobimo kake jako nečiste barve.

Bismarckov lak se napravi, ako se 200 delov mavca dobro zmeša z vodo. Vzame se navadno petkratno množino vode. Na to se prideneta dva dela Bismarkovega rujavila in se ogreje do 80°. To se vedno kuha in meša, ter pridene 3 dele tanina in 3 dele razdrobljenega vinskega kamna. Ko se kuha kake pol ure, potem se pa lak pusti ustaviti, se previdno izpere in precedi in posuši na hladnem suhem kraju.

Izpiralna voda se večkrat lahko rabi. Drugi anilinski laki napravljajo se blizu na enak način, samo da se jemljejo druge snovi.

Za zelen lak se mesto mavca vzame 200 barita, nadalje se vsame 1 del metilnega zelenila, 1 del vinskega kamna in 5 delov tanina.

Za fuksinov lak se pa vzame 200 delov mavca, 2 dela fuksina, 3 dele vinskega kamna, 3 dele tanina. Za citronin lak 50 delov mavca, 2 dela citronine in 5 delov svinčenega sladkorja; za modri lak pa 50 delov mavca, 2 dela anilinskega modrila, 1 del zdrobljenega vinskega kamna in 3 deli tanina; za škardlatni lak 100 delov barita, 3 dele škardlatina in 10 delov svinčenega sladkorja. Za pomerančasti lak se pa vzame 56 delov tolstokisle ilovice, 2 dela orang G. in pa 5 delov svinčenega sladkorja, za zeleni lak se pa vzame 100 delov taka ilovice, kakor za pomerančasti lak, 1 del kristalnega zelenila, 1 del pikrinove kisline.

Za rumeni lak se pa vzame 100 delov mavca, 6 delov rumenila N in 100 delov barijskega klorida.

Rujavi lak se napravi, ako se 22 delov galuna raztopi v 90 delih vode, in zmeša s 5 deli orseillovim rujavilom. Zmes se razgreje na 60° in pridene 20 delov barijskega klorida. Vse se kuha in meša, potem shladi in pridene 1 del vode.

Da se dobe laki raznih nujans, se pa morajo pri njih napravljanji primerno mešati razna barvila. Vselej se poprej poskuša v malem in kadar se dobi pravo razmerje, se pa potem lak nareja v večji množini.

Obrtnijske raznoterosti.

Kako sleparijo veliki kapitalisti državo? Nekaterim članom pruskega deželne zbor se je čudno zdelo, da se je

povišala potreba za sukno pruske vojaščine poslednje leto za 450.000 mark, dočim so cene suknu pale in Virtsenberška ter Saksonska tudi faktično manj potrebujeta. Kakor se je pokazalo, se od leta 1891. oddaja zalaganje vojaških potrebščin le malobrojnim velikim tvrdkam, od katerih je pričakovati, da bodo ob vojnem času mogle zadoščati vsem zahtevam. Te tvrdke so se pa mej seboj zvezale. Ker se vselej dovolijo povprečne cene, se razdele v dve skupini. Prva skupina stavi nalašč jako visoke cene in to zaradi tega, da druge po ugodnih poprečnih cenah dobe zalaganje. — Drugo leto pa vlogi premenita, pa druga stavi visoke cene in prva dobi zalaganje po ugodnih poprečnih cenah. Deželni zbor je izrekel željo, da bi se dopustilo več konkurentov, da bi nekateri bogatinje ne mogli tako brezozirno odirati države.

Svetovna poštna zveza. Tudi Anglija je pristopila k svetovni poštni zvezi dne 1. januarja. Sedaj obsega ta zveza skoro 100 milijonov kvadratnih kilometrov s prebivalstvom nad 1000 milijonov.

Kmetijstvo.

Nerazdeljivost posestev.

Mnogo se govori poslednji čas, kako bi se pomagalo kmetom in preiskujejo se uzroki propada kmetijskega stanu. Jeden teh uzrokov je prevelika razdeljivost kmetijskih posestev. Nastala so v mnogih krajih že tako majhna zemljišča, da se kmetijska rodbina na njih preživeti ne more. Zaradi tega je pa potrebno, da se omeji razdelitev posestev.

To se je že večkrat zahtevalo v postavodajnih zastopih, upirali so se temu liberalci, kateri žele, da je zemljišče ravno tako svoboden predmet kupčiji, kakor kako drugo blago.

Glavni ugovor proti nerazdeljivosti zemljišč je pač ta, da ne bode kam z ljudmi, ki se vedno množe, ako zemljišča vedno v sedanji velikosti ostanejo. Morali se bodo izseljevati. Nekateri bi pač si poiskali kak drug zaslužek, nekateri bi tudi kot hlapci in deklice služili pri kmetih, a za vse bi le ne bilo dela. Ta ugovor ima vsekako nekaj zase. Zaradi tega pa po našem mnenju zares ne gre, da bi se kar reklo, od sedanjih posestev se ne sme ničesa proč prodati. Določiti se mora neko mero za posestvo, izpod katere se ne smejo razdeliti. Posestva morajo biti tako velika, da se na njih more preživeti rodbina. Na manjšem posestvu rodbina le strada, se zadolži, posestvo propada in naposled kmet le mora iti po svetu iskati si zaslužka.

Nasproti je pa v interesu kmetijstva, da se iz večjih posestev napravi več kmetij. Če je posestvo veliko, da bi se na njem živelo dobro pet, deset ali pa še več kmetov, je v interesu kmetijstva samega, če se razcepi. Bolje je za prebivalstvo in državo, če se na isti zemlji pošteno preživi deset kmetijskih rodbin, nego bi pa lenaril jeden grajščak.

Zato je pa naše mnenje, da bi bilo umestno, da se dovoli razdeljevati velike fidejkomisne grajščine. Seveda mi nismo zato, da bi se mogli siliti veleposestniki, da